

HONORÉ DE BALZAC

Η ΜΟΝΤΕΣΤ ΜΙΝΙΟΝ

Μετάφραση
Έφη Κορομηλά

ALDINA

15

GUTENBERG

Τίτλος πρωτοτύπου:
Honoré de Balzac, *Modeste Mignon* (1844)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG

HONORÉ DE BALZAC

Η ΜΟΝΤΕΣΤ ΜΙΝΙΟΝ

Μετάφραση
Έφη Κορομηλά

GUTENBERG || ALDINA-15

Ὁ Μπαλζάκ, αὐτὸς ὁ τρομερὸς ἀκούραστος
δουλευτὴς, αὐτὸς ὁ φιλόσοφος, ὁ ποιητὴς, ἡ με-
γαλοφυΐα, θὰ λάμπει πάντα, μαζί μὲ τ' ἄστρα,
πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὰ σύννεφα ποὺ συσσωρεύονται
πάνω μας.

VICTOR HUGO

Ὁ 19ος αἰώνας, ὅπως τὸν ξέρουμε, εἶναι σὲ με-
γάλο βαθμὸ ἐφεύρεση τοῦ Μπαλζάκ.

OSCAR WILDE

Ἀπὸ τὸν Μπαλζάκ ἔμαθα περισσότερα ἀπὸ ὅ-
σα ἀπ' ὅλους τοὺς ἱστορικοὺς καὶ οἰκονομολό-
γους μαζί.

FRIEDRICH ENGELS

Διαβάζοντας Μπαλζάκ ξανναισθανόμαστε τὰ
πάθη ἀπὸ τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ μᾶς θεραπεύσει ἡ
ύψηλὴ λογοτεχνία.

MARCEL PROUST

Ἡ κατάκτηση τοῦ κόσμου, ὅπως ἔχει συμβεῖ
στὴν Ἀνθρώπινη Κωμωδία, εἶναι ἐξίσου μονα-
δική στὴν ἱστορία τῆς λογοτεχνίας μὲ τίς κα-
τακτήσεις τοῦ Ναπολέοντα στὴν ἱστορία τῆς
σύγχρονης ἐποχῆς· ὁ Μπαλζάκ φαίνεται νὰ ἀρ-
πάζει τὴ ζωὴ ὁλόκληρη μὲ τὰ δύο του χέρια.

STEFAN ZWEIG

Ὁ καλύτερος δάσκαλος ὅλων τῶν συγγραφέων.
Ἀπὸ αὐτὸν ἔμαθα τὰ περισσότερα γιὰ τὸ γοη-
τευτικὸ μυστήριον τῆς μυθοπλασίας. Τοῦ χρω-
στάω πάρα πολλά.

HENRY JAMES

Χωρὶς τὸν Μπαλζάκ δὲν θὰ ὑπῆρχε οὔτε
Προύστ, οὔτε Φλομπέρ.

THE GUARDIAN

Ὁ μεγαλύτερος μυθιστοριογράφος τοῦ 19ου
αἰώνα· ἴσως καὶ ὅλων τῶν ἐποχῶν.

THE NEW YORK TIMES

Ἡ Μασιμίλα Ντόνι στὰ μάτια τῶν ἀναγνω-
στῶν τοῦ πρώτου καιροῦ θὰ εἶναι αὐτὸ ποὺ εἶ-
ναι φαινομενικά, ἓνας ἐρωτευμένος ποὺ δὲν
μπορεῖ νὰ κάνει δική του τὴ γυναίκα ποὺ λα-
τρεύει ἐπειδὴ τὴν ποθεῖ ὑπερβολικὰ καὶ ὁ ὁ-
ποῖος κάνει δική του μιὰ κοινὴ γυναίκα. Κάντε
τους νὰ συναγάγουν ἀπὸ αὐτὸ τὴ γέννα τῶν ἔρ-
γων τέχνης!

HONORÉ DE BALZAC

«Ἀπάτησέ με» εἶναι περίπου ἡ συμβουλή ποὺ δίνει
στὴ Μασιμίλα ὁ σύζυγός της. Ἐκείνη ὅμως, ἀκόμα
κι ὅταν ἐρωτεύεται τὸν νεαρὸ πρίγκιπα Ἑμίλιο, ἀρ-
νεῖται νὰ προδώσει τὶς ἀρχές της καὶ ν' ἀμαρτήσῃ.
«Τὸ πλήρες τῆς ἡδονῆς» εἶναι γιὰ τὴ Μασιμίλα νὰ
κρατᾷ τὸ κεφάλι τοῦ ἀγαπημένου της στὸ στήθος της
«καὶ νὰ τολμᾷ ἀραιὰ καὶ ποῦ ν' ἀποτυπώνει τὰ χεῖλη
της στὰ δικά του». Ὁ Ἑμίλιο, πολὺ ἐρωτευμένος
ἐπίσης, σέβεται τὴν ἐπιθυμία της. Ὅταν ὅμως, ἀπὸ
παρεξήγηση, στὸ παλάτι του ἐμφανίζεται, ἔτοιμη
γιὰ ὅλα, ἡ «σπαρακτικὰ ὀμορφή» διάσημη τραγου-
δίστρια τῆς ὀπερας Κλάρα Τίντι, ξεκινᾷ ἓνα ἐρωτικὸ
γαῖτανάκι μὲ φόντο τὰ κανάλια τῆς Βενετίας καὶ μου-
σικὴ ὑπόκρουση Ροσίνι.
Μιὰ γεύση ἀπὸ τὴ «γλυκιὰ ζωὴ» τῶν Ἰταλῶν ἀρι-
στοκρατῶν καὶ τοὺς πειρασμούς της:

ὅτι ἡ ὑπακοή, ἡ συνήθεια νὰ δέχεται διαταγές, τὸ ἦθος, ἡ ἀφοσίωση τοῦ ὑπολοχαγοῦ θὰ τὸν ἔκαναν ἕναν πιστὸ καὶ χρήσιμο ὑπὲρ τῆς τοῦ πρότερου λοιπόν, τώρα ποὺ ἦταν πιά πολίτης, νὰ μπεῖ στὴν ὑπηρεσία του. Ὁ Ντιμέ ἔνιω-
σε πανευτυχὴς ποὺ τὸν υἱοθετοῦσε μιὰ οἰκογένεια μὲ τὴν ὁποία πίστευε ὅτι θὰ ζήσει σὰν τὸ γαλὶ στὴ βελανιδιά. Περιμένοντας τὴν κατάλληλη εὐκαιρία γιὰ νὰ μπαρκά-
ρει, διαλέγοντας ἀνάμεσα στὰ πλοῖα καὶ ἐξετάζοντας τὶς δυνατότητες ποὺ πρόσφερε ὁ προορισμὸς τοῦ καθενός, ὁ συνταγματάρχης ἄκουσε νὰ μιλᾶνε καὶ γιὰ τὶς λαμπρὲς προοπτικὲς ποὺ ἄνοιγε στὴ Χάβρη ἡ εἰρήνη. Δίνοντας προσοχὴ σὲ μιὰ συζήτηση μεταξὺ δύο ἀστῶν, διέβλεψε ἕναν τρόπο νὰ ἀποκτήσει περιουσία κι ἔγινε πλοιοκτῆ-
της, τραπεζίτης καὶ κτηματίας συγχρόνως. Ἐναντι δια-
κοσίων χιλιάδων φράγκων, ἀγόρασε οἰκόπεδα, σπίτια, κι ἔστειλε στὴ Νέα Ὑόρκη ἕνα πλοῖο φορτωμένο μὲ γαλ-
λικά μεταξωτά, ἀγορασμένα στὴ Λιὸν σὲ συμφέρουσα τιμὴ. Ὁ Ντιμέ ἔφυγε μὲ τὸ ἴδιο πλοῖο ὡς πράκτοράς του. Μέχρι ὁ συνταγματάρχης νὰ ἐγκατασταθεῖ μὲ τὴν οἰκογένειά του στὸ ὠραιότερο σπίτι τῆς ὁδοῦ Ρουαγιαλ καὶ νὰ μυηθεῖ στὰ μυστικὰ τῶν Τραπεζῶν ἀναπτύσσο-
ντας τὴν ἐνεργητικότητά καὶ τὴν ξεχωριστὴ ἐξυπνάδα τῶν Προβηγκιανῶν, ὁ Ντιμέ τοῦ ἔφερε πίσω τὰ διπλὰ ἀπὸ τὰ ἀναμενόμενα κέρδη, γιατί ἐπέστρεψε μ' ἕνα φορ-
τίο βαμβάκι, ποὺ εἶχε ἀγοράσει σὲ ἐξευτελιστικὴ τιμὴ. Αὐτὴ ἡ διπλὴ ἐπιτυχία αὐξήσε ἱλιγγιωδῶς τὰ κεφάλαια τοῦ οἴκου Μινιόν. Τότε ἦταν ποὺ ὁ συνταγματάρχης ἀγό-
ρασε τὴν ἑπαυλὴ στὸ Ἐνγκουβίλ καὶ ἀντάμειψε τὸν Ντι-
μέ δίνοντάς του ἕνα ἀπλὸ σπιτάκι στὴν ὁδὸ Ρουαγιαλ. Ὁ καλὸς Βρετόνος, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ βαμβάκι του, εἶχε φέ-

ρει μαζί του από τὴ Νέα Ὑόρκη καὶ μιὰ ὁμορφὴ γυναικούλα, ἡ ὁποία τὸν εἶχε ἀγαπήσει κυρίως ἐπειδὴ ἦταν Γάλλος. Ἡ Μις Γκράμερ διέθετε γύρω στὶς τέσσερις χιλιάδες δολάρια, εἴκοσι χιλιάδες φράγκα δηλαδή, τὰ ὁποῖα ὁ Ντιμέ τοποθέτησε στὶς ἐπιχειρήσεις τοῦ συνταγματάρχη. Ὁ Ντιμέ, ποὺ εἶχε γίνει τὸ *alter ego* τοῦ πλοιοκτήτη, ἔμαθε γρήγορα νὰ κρατάει τὰ βιβλία, ἐπιστήμη ἡ ὁποία διακρίνει τοὺς ἐπιλοχίες τοῦ ἐμπορίου, ὅπως ἔλεγε ὁ ἴδιος. Ὁ καλόκαρδος στρατιώτης, ξεχασμένος γιὰ εἴκοσι ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τὴν Τύχη, αἰσθάνθηκε ὁ εὐτυχέστερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου ἀποκτώντας ἓνα σπίτι, ποὺ ἡ γενναιοδωρία τοῦ ἀφεντικοῦ του τὸ στόλισε μὲ ὠραία ἐπίπλωση, καὶ εἰσπράττοντας χίλια διακόσια φράγκα τόκους ποὺ τοῦ ἀπέφερε τὸ κεφάλαιό του, καθὼς καὶ τρεῖς χιλιάδες ἑξακόσια φράγκα ποὺ ἦταν οἱ μισθοὶ του. Οὔτε στὰ ὄνειρά του δὲν εἶχε τολμήσει ὁ ὑπολοχαγὸς Ντιμέ νὰ ἐλπίσει παρόμοια ἀποκατάστασι· ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ τὸν ἔκανε ἀκόμη πῶς εὐτυχισμένο ἦταν ποὺ ἐνιωθε νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος-κλειδὶ τοῦ πλουσιότερου ἐμπορικοῦ οἴκου τῆς Χάβρης.

Ἡ κυρία Ντιμέ, μιὰ ἀρκετὰ χαριτωμένη Ἀμερικανιδούλα, εἶχε τὴν ἀτυχία νὰ χάνει ὅλα τὰ παιδιά της στὴ γέννα, καὶ ἡ ἐπιπλοκὴ τοῦ τελευταίου τοκετοῦ τῆς στέρησε γιὰ πάντα τὴν ἐλπίδα νὰ ἀποκτήσει παιδί. Ἔτσι, ἀφοσιώθηκε στὶς δύο δεσποινίδες Μινιὸν καὶ τίς ἀγάπησε ἐξίσου μὲ τὸν Ντιμέ, ὁ ὁποῖος τοὺς εἶχε περισσότερη ἀδυναμία ἀπ' ὅση θὰ εἶχε στὰ δικά του παιδιά. Τῆς κυρίας Ντιμέ, παιδὶ οἰκονόμων ἀγροτῶν, δύο χιλιάδες τετρακόσια φράγκα τὸν χρόνο τῆς ἔφταναν καὶ γιὰ τὴν ἴδια καὶ γιὰ τὸ νοικοκυριό της. Ἔτσι, κάθε χρόνο, ὁ Ντιμέ

κατέθετε δύο χιλιάδες και κάποιες εκατοντάδες φράγκα στον οίκο Μινιόν. Ἐξετάζοντας τὸν ἐτήσιο ἀπολογισμό, τὸ ἀφεντικὸ αὐξανε τὸν λογαριασμό τοῦ ταμία του μὲ ἓνα ἐπιπλέον ποσὸ ἀνάλογο τῶν ὑπηρεσιῶν του. Τὸ 1824, ἡ πίστωση τοῦ ταμία ἀνερχόταν σὲ πενήντα ὀκτὼ χιλιάδες φράγκα. Τότε ἦταν ποὺ ὁ Σάρλ Μινιόν, κόμης ντὲ Λὰ Μπαστί —τίτλο ποὺ δὲν τὸν ἀνέφερε ποτὲ κανεὶς— ἀντάμειψε ἀκόμη πιὸ πλουσιοπάροχα τὸν ταμία του προσφέροντάς του τὸ Σαλέ, στὸ ὁποῖο ζοῦν ἀποτραβηγμένες αὐτὴ τῇ στιγμῇ ἡ Μοντέστ καὶ ἡ μητέρα της.

Ἡ λυπηρὴ κατάσταση στὴν ὁποία βρισκόταν ἡ κυρία Μινιόν, ὁμορφὴ ἀκόμη ὅταν ἔφυγε ὁ σύζυγός της, εἶναι ἡ ἴδια καταστροφὴ ποὺ εἶχε προκαλέσει καὶ τὴν ἀναχώρηση τοῦ Σάρλ. Μέσα σὲ τρία μόλις χρόνια, ἡ στενοχώρια εἶχε μαράνει τὴ γλυκιὰ ἐκείνη Γερμανίδα· ἀλλὰ ἦταν μιὰ στενοχώρια παρόμοια μὲ τὰ σκουλήκια ποὺ φωλιάζουν στὴν καρδιά ἑνὸς ωραίου καρποῦ. Ὁ ἀπολογισμὸς τῶν συμφορῶν της δὲν εἶναι δύσκολος· δύο παιδιὰ, ποὺ εἶχαν πεθάνει σὲ νηπιακὴ ἡλικία, εἶχαν ἓνα διπλὸ ἐνθάδε κεῖται μέσα στὴν καρδιά της, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ξεχάσει. Ἐπειτα, ἡ αἰχμαλωσία τοῦ Σάρλ στὴ Σιβηρία ἦταν γι' αὐτὴ τὴν ἐρωτευμένη γυναίκα ἑνας καθημερινὸς θάνατος. Τέλος, ἡ καταστροφὴ τοῦ πλούσιου οἴκου Βάλενροντ καὶ ὁ θάνατος τοῦ καημένου τοῦ τραπεζίτη πάνω ἀπὸ τὰ ἄδεια χρηματοκιβώτιά του, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Μπετίνα δὲν ἤξερε ἀκόμη τίποτα γιὰ τὴν τύχη τοῦ συζύγου της, ἦταν γι' αὐτὴν ἡ χαριστικὴ βολὴ. Κι ὕστερα, ἡ εὐτυχία ὅταν ξαναβρῆκε τὸν Σάρλ της, ἦταν τόσο μεγάλῃ, ποὺ κόντεψε νὰ σκοτώσει τὸ γερμανικὸ ἐκεῖνο λουλούδι. Ἡ δεύτερη πτώση τῆς Αὐτο-

κρατορίας και τὸ σχέδιο τοῦ ἐκπατρισμοῦ ἤρθαν σὰν δυὸ σοβαρὲς κρίσεις τοῦ ἴδιου πυρετοῦ. Ὡσπου τὰ δέκα χρόνια ἀδιάκοπης εὐημερίας, οἱ διασκεδάσεις πὺν ὀργανώνονταν στὸ σπίτι της, τὸ καλὺτερο τῆς Χάβρης· τὰ δεῖπνα, οἱ χοροί, οἱ γιορτὲς τοῦ εὐτυχομένου ἐμπορίου, ἡ πολυτέλεια τῆς ἑπαυλῆς Μινιόν, ἡ ἀπέραντη ἐκτίμηση καὶ ὁ σεβασμὸς πὺν περιέβαλλαν τὸν Σάρλ, ἡ ἀπόλυτη ἀφοσίωση ἐκείνου τοῦ ἄντρα, πὺν ἀπαντοῦσε σ' ἓναν ἔρωτα μοναδικὸ μ' ἓναν ἔρωτα ἐξίσου μοναδικό, ὅλα αὐτὰ εἶχαν κάνει τὴν καλὴ γυναῖκα νὰ ξαναγαπήσει τὴ ζωὴ. Τὴ στιγμὴ πὺν οἱ φόβοι της εἶχαν πιά ὑποχωρήσει, τὴ στιγμὴ πὺν διέκρινε στὸν ὀρίζοντα ἓνα ἥσυχο βράδυ μετὰ τὴ θυελλώδη μέρα τῆς ζωῆς της, μιὰ νέα καταστροφή, ἄγνωστη καὶ θαμμένη στὰ βάθη ἐκείνης τῆς διπλῆς οἰκογένειας γιὰ τὴν ὁποία θὰ γίνεῖ λόγος λίγο πῶ κατῶ, ἤρθε ὡς ἐπιστέγασμα ὅλων τῶν συμφορῶν της.

Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1826, στὴ διάρκεια μιᾶς γιορτῆς, καὶ ἐνῶ σύσσωμὴ ἡ Χάβρη ψήφιζε τὸν Σάρλ Μινιόν γιὰ βουλευτὴ της, τρεῖς ἐπιστολὲς προερχόμενες ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη, τὸ Παρίσι καὶ τὸ Λονδίνο, χτύπησαν σὰν δυνατὲς σφυριὲς τὸ γυάλινο παλάτι τῆς Εὐημερίας. Μέσα σὲ δέκα λεπτά, τὸ ὄρνεο τῆς οἰκονομικῆς κατάρρευσης ὄρμησε χτυπώντας τὶς φτεροῦγες τοῦ πάνω στὴν ὑπέροχη ἐκείνη εὐτυχία, ὅπως εἶχε ὀρμήσει τὸ κρῦο πάνω στὴ Μεγάλῃ Στρατιᾷ τὸ 1812. Μέσα σὲ μίαν νύχτα, πὺν τὴν πέρασε κἀνοντας λογαριασμοὺς μαζὶ μὲ τὸν Ντιμέ, ὁ Σάρλ Μινιόν εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασή του. Ὅλες οἱ ἀξίες, τῶν ἐπίπλων μὴ ἐξαιρουμένων, ἀρκοῦσαν γιὰ νὰ ἐξοφληθοῦν ὅλα τὰ χρέη. «Ἡ Χάβρη δὲν θὰ μὲ δεῖ νὰ ἀτιμάζομαι», εἶχε πεῖ ὁ συνταγματάρχης στὸν ὑπολοχαγό.

«Ντιμέ, παίρνω τὶς ἐξήντα χιλιάδες σου μὲ τόκο ἕξι τοῖς ἑκατό...» «Τρία, συνταγματάρχα μου». «Ἄτοκα, ἀφοῦ εἶναι ἔτσι», εἶχε ἀπαντήσει μὲ ὕφος ποὺ δὲν σήκωνε ἀντίρρηση ὁ Μινιόν. «Θὰ σὲ βάλω συνέταιρο στὶς καινούργιες ἐπιχειρήσεις μου. Τὸ πλοῖο *Μοντέστ*, ποὺ δὲν μοῦ ἀνήκει πιά, φεύγει αὔριο, ὁ καπετάνιος δέχτηκε νὰ μὲ πάρει μαζί του. Ἐσὺ θὰ ἀναλάβεις τὴ γυναῖκα μου καὶ τὴν κόρη μου. Δὲν θὰ σᾶς γράψω ποτέ! Τὰ καλὰ νέα εἶναι ὅταν δὲν ὑπάρχουν καθόλου νέα».

Ὁ Ντιμέ, ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι ὑπολοχαγός, δὲν εἶχε κάνει οὔτε μία ἐρώτηση στὸν συνταγματάρχη του σχετικὰ μὲ τὰ νέα του σχέδια. «Νομίζω ὅτι ὁ συνταγματάρχης μου ἔχει ἤδη τὸν σκοπὸ του», εἶχε πεῖ στὸν Λατουρνέλ μὲ συνωμοτικὸ ὕφος. Τὴν ἄλλη μέρα τὰ χαράματα, συνόδευσε τὸ ἀφεντικό του μέχρι τὸ *Μοντέστ*, ποὺ ἔφευγε γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολη. Ἐκεῖ, στὴν πρύμνη τοῦ πλοίου, ὁ Βρετόνος εἶπε στὸν Προβηγκιανό: «Ποιὲς εἶναι οἱ τελευταῖες διαταγές σας, συνταγματάρχα μου;». «Νὰ μὴ ζυγώσει ἄντρας στὸ Σαλέ!» εἶχε φωνάξει ὁ πατέρας, συγκρατώντας μὲ δυσκολία ἓνα δάκρυ. «Ντιμέ, φύλαξε τὸ στερνοπαίδι μου ὅπως θὰ μοῦ τὸ φυλοῦσε ἓνα μπουλντόγκ. Θάνατος σὲ ὅποιον τολμήσει νὰ ξελογιάσει τὸ κορίτσι μου. Μὴ φοβηθεῖς τίποτα, οὔτε τὸ ἱκρίωμα, θ' ἀνέβω κι ἐγὼ μαζί σου». «Κατάλαβα, συνταγματάρχα μου. Ἐσεῖς νὰ ἀσχοληθεῖτε μόνο μὲ τὶς δουλειές σας. Θὰ βρεῖτε τὴ δεσποινίδα *Μοντέστ* ὅπως τὴν ἀφήνετε ἢ ἐμένα νεκρό! Μὲ ξέρετε, ὅπως ξέρετε καὶ τὰ δυὸ σκυλιά μας τῶν Πυρηναίων. Κανεῖς δὲν θὰ ζυγώσει τὴ θυγατέρα σας... Συγχωρέστε με γιὰ τὴ φλυαρία μου». Οἱ δυὸ στρατιωτικοὶ εἶχαν σφιχταγκალιαστεῖ

σάν άντρες πού είχαν ήδη στη ζωή τους τήν ευκαιρία νά εκτιμήσουν ό ένας τόν άλλον στα βάθη τής Σιβηρίας. Τήν ίδια μέρα, ό Άγγελιαφόρος τής Χάβρης δημοσίευε τήν ακόλουθη τρομερή, άπλή, κατηγορηματική και τίμια πρώτη είδηση:

‘Ο οίκος Σάρλ Μινιόν άναστέλλει τίς πληρωμές του. Άλλά οί ύπογράφοντες έκκαθαριστές δεσμεύονται νά άποπληρώσουν όλα τά χρέη. Ήδη, μπορούν νά προσκομιστούν όλα τά ληξιπρόθεσμα γραμμάτια και νά πληρωθούν. Ή εκποίηση τής άκίνητης περιουσίας καλύπτει άπολύτως τούς τρέχοντες λογαριασμούς.

Ή παρούσα γνωστοποίηση γίνεται προκειμένου νά μή χάσει ό οίκος τήν άξιοπιστία του και προκειμένου νά μήν κλονιστεί ή τραπεζική πίστη στη Χάβρη.

‘Ο κ. Σάρλ Μινιόν άναχώρησε σήμερα τό πρωί με τό Μοντέστ για τή Μικρά Άσία, αφήνοντας πίσω του πληρεξουσίους οί όποιοι θά ρευστοποιήσουν όλες τίς άξίες, άκόμη και τίς άκίνητες.

NTIME (έκκαθαριστής τραπεζικῶν λογαριασμῶν). ΛΑΤΟΥΡΝΕΛ, συμβολαιογράφος (έκκαθαριστής τής κινητής και άκίνητης περιουσίας στην πόλη και στα περίχωρα). ΓΚΟΜΠΑΝΕΜ (έκκαθαριστής έμπορικῶν άξιῶν).

‘Ο Λατουρνέλ χρωστοῦσε τήν περιουσία του στην καλοσύνη τοῦ κυρίου Μινιόν, ό όποιος, τό 1817, τοῦ είχε δανείσει ένατὸ χιλιάδες φράγκα για νά αγοράσει τό καλύτερο συμβολαιογραφείο τής Χάβρης. ‘Ο καημένος αὐτός άνθρωπος, πού δέν διέθετε καμία οικονομική άνεση και ήταν ήδη γραμματέας ἐπὶ μία δεκαετία, είχε φτάσει στα σαράντα κι έβλεπε νά μένει γραμματέας και τήν υπόλοιπη ζωή του. Σέ ὅλη τή Χάβρη, ήταν ό μόνος πού

ἡ ἀφοσίωσή του μπορούσε νὰ συγκριθεῖ μὲ τὴν ἀφοσίωση τοῦ Ντιμέ· ἀντίθετα, ὁ Γκομπανέμ ἐπωφελήθηκε ἀπὸ τὴν ἐκκαθάριση γιὰ νὰ ἀναλάβει τὶς σχέσεις καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις τοῦ κυρίου Μινιόν, καὶ νὰ δώσει ἔτσι ὥθηση στὴ δική του μικρὴ τράπεζα. Ἐνῶ οἱ πάντες ἐξέφραζαν τὴ λύπη τους στὸ Χρηματιστήριον, στὸ λιμάνι, σὲ ὅλους τοὺς ἐμπορικοὺς οἴκους· ἐνῶ ἀπ' ὅλα τὰ στόματα ἀκούγονταν πανηγυρικοὶ γιὰ τὸν ἄμεμπτον καὶ ἔντιμον εὐεργέτη, ὁ Λατουρνέλ καὶ ὁ Ντιμέ, ἀμίλητοι καὶ ἐργατικοὶ σὰν μυρμήγκια, πουλοῦσαν, ρευστοποιοῦσαν, πλήρωναν καὶ ἐκποιοῦσαν. Ὁ Βιλκέν ἔκανε τὸν γενναιόδωρον ἀγοράζοντα τὴν ἔπαυλιν, τὸ σπίτι στὴν πόλιν καὶ μιὰ ἀγροικίαν. Ὁ Λατουρνέλ ἐπωφελήθηκε ἀπὸ αὐτὴ τὴν πρώτη κίνηση καλῆς θέλησης καὶ ἀπέσπασε ἀπὸ τὸν Βιλκέν μιὰ πολὺ καλὴ τιμὴ. Ὁ τελευταῖος ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν κυρίαν καὶ τὴν δεσποινίδα Μινιόν· ἀλλὰ ἐκεῖνες, ὑπακούοντας στὸν Σάρλ, εἶχαν μεταφερθεῖ στὸ Σαλὲ ἤδη ἀπὸ τὸ πρῶν τῆς ἀναχώρησής του, τὴν ὁποία τοὺς εἶχε κρατήσει κρυφὴ μέχρι τὴν τελευταία στιγμή. Γιὰ νὰ μὴ λιποψυχήσει ἀπὸ τὸν ὀδυνηρὸ ἀποχωρισμό, ὁ γενναῖος τραπεζίτης εἶχε φιλήσει τὴ γυναῖκα του καὶ τὴν κόρη του ἐνόσω κοιμοῦνταν ἀκόμην. Στὴν πόρταν τῆς οἰκίας Μινιὸν μαζεύτηκαν τριακόσια ἐπισκεπτήρια. Ὑστερα ἀπὸ δεκαπέντε μέρες, ἡ ἀπόλυτη λήθη ποὺ εἶχε προφητεύσει ὁ Σάρλ, ἀπέδειξε στίς δύο γυναῖκες τὴ σοφίαν καὶ τὸ γενναῖον φρόνημα τῆς ἀπόφασης ποὺ τοὺς εἶχε ἐπιβάλει.

Ὁ Ντιμέ ἐκπροσώπησε τὸν κύριόν του στὴ Νέα Ὑόρκη, στὸ Λονδίνο καὶ στὸ Παρίσι. Παρακολούθησε τὴν ἐκκαθάριση τῶν τριῶν τραπεζικῶν οἴκων στοὺς ὁποίους

ὀφειλόταν ἡ οἰκονομικὴ καταστροφή, καὶ ἀπὸ τὸ 1826 ὡς τὸ 1828 ρευστοποιήσε ἀξίες ὕψους πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων, τὸ ἓνα ὄγδοο δηλαδὴ τῆς περιουσίας τοῦ Σάρλ. Ἐπειτα, σύμφωνα μὲ τὶς γραπτὲς ἐντολὲς ποὺ εἶχε λάβει τῇ νύχτᾳ πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναχώρησιν, στὶς ἀρχὲς τοῦ 1828 ἔστειλε αὐτὰ τὰ χρήματα, μέσω τῆς Τράπεζας Μονζενό, στὴ Νέα Ὑόρκη, στὸν λογαριασμὸ τοῦ κυρίου Μινιόν. Ὅλα αὐτὰ ἐκτελέστηκαν μὲ στρατιωτικὴ εὐσυνειδησία, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν παρακράτηση τριάντα χιλιάδων φράγκων γιὰ τὶς προσωπικὲς ἀνάγκες τῆς κυρίας καὶ τῆς δεσποινίδας Μινιόν, τὴν ὁποία ὁ Σάρλ εἶχε ζητήσῃ προφορικὰ ἀπὸ τὸν Ντιμέ. Ὁ Βρετόνος πούλησε τὸ σπίτι του στὴν πόλιν ἕναντι εἴκοσι χιλιάδων φράγκων καὶ τὰ ἔδωσε στὴν κυρία Μινιόν, κάνοντας τὴ σκέψη ὅτι, ὅσο μεγαλύτερο κεφάλαιο θὰ εἶχε ὁ κύριός του, τόσο πιὸ σύντομα θὰ ἐπέστρεφε. Μπορεῖ κανεὶς νὰ καταστραφεῖ γιὰ τριάντα ψωροχιλιάδες, εἶχε πεῖ στὸν Λατουρνέλ, ὁ ὁποῖος ἀγόρασε στὴν πραγματικὴ ἀξία του τὸ σπίτι του, κρατώντας πάντα ἓνα διαμέρισμα διαθέσιμο γιὰ τοὺς ἐνοίκους τοῦ Σαλέ.

Αὐτὲς ἦταν, γιὰ τὸν περίφημο οἶκο Μινιόν τῆς Χάβρης, οἱ συνέπειες τῆς κρίσης τοῦ 1825-1826, ποὺ ἔφερε τεράστιες ἀνατροπὲς στὶς μεγαλύτερες ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις· ὅπως ἴσως θὰ θυμοῦνται μερικοί, ἐκείνη ἡ λαίλαπα προκάλεσε τὴν οἰκονομικὴ κατάρρευση τῶν περισσότερων τραπεζιτῶν τοῦ Παρισιοῦ, ἓνας ἐκ τῶν ὁποίων ἦταν καὶ πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαστηρίου.

8.

Ἀπλὴ ἱστορία

Καταλαβαίνουμε τώρα ὅτι ἐκείνη ἡ τρομερὴ κατάρρευση, ποὺ ἤρθε νὰ δώσει τέλος σὲ μιὰ ἀστική κυριαρχία δέκα ἐτῶν, θὰ μπορούσε νὰ ἦταν ἡ χαριστική βολή γιὰ τὴν Μπετίνα Βάλενροντ, ἡ ὁποία ἀναγκάστηκε νὰ ἀποχωριστεῖ γιὰ ἄλλη μία φορὰ τὸν σύζυγό της, χωρὶς νὰ ξέρει τίποτα γιὰ τὴ μοίρα του, ἐξίσου ἐπικίνδυνη, ὅπως ἔδειχναν τὰ πράγματα, καὶ περιπετειώδη μὲ τὴν ἐξορία του στὴ Σιβηρία· ἀλλὰ ὁ πραγματικὸς καημὸς ποὺ τὴν τραβοῦσε πρὸς τὸν τάφο, μπροστὰ σ' αὐτὰ τὰ ὀρατὰ βάσανα εἶναι ὅ,τι γιὰ τοὺς καθημερινοὺς καημοὺς μιᾶς οἰκογένειας τὸ μοιραῖο παιδί ποὺ τὴν κατατρῶει καὶ τὴν ξεκοκαλίζει. Ἡ καταραμένη πέτρα ποὺ πλάκωνε τὴν καρδιά τῆς μάνας ἦταν μιὰ ταφόπλακα στὸ μικρὸ κοιμητήριό τοῦ Ἐνγκουβίλ, πάνω στὴν ὁποία διαβάζουμε:

MPHETINA-KAPOAÏN MINION

Ἀπεβίωσε εἴκοσι δύο ἐτῶν

ΠΡΟΣΕΥΧΗΘΕΙΤΕ ΓΙ' ΑΥΤΗΝ

1827

Ἡ ἐπιγραφή αὐτὴ εἶναι γιὰ τὴ νέα κοπέλα ὅ,τι ὁ ἐπιτάφιος γιὰ πολλοὺς πεθαμένους, ὁ πίνακας περιεχομένων ἑνὸς ἄγνωστου βιβλίου. Νὰ λοιπὸν ποιά εἶναι ἡ φοβερὴ περίληψη αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, ἡ ὁποία ἐξηγεῖ τὸν ὄρκο ποὺ ἀντάλλαξαν ὁ συνταγματάρχης μὲ τὸν ὑπολοχαγρό, τὴ στιγμή τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ.

“Ένας νέος και πολύ γοητευτικός άντρας, πού όνομαζόταν Ζόρζ ντ’ Έστουρνί, είχε πάει στη Χάβρη με την πολύ κοινή δικαιολογία να δει τη θάλασσα, αλλά είδε και την Καρολιν Μινιόν. Ένας κομψός κύριος έκ Παρισίων, όπως χαρακτηρίζει ό ίδιος τόν έαυτό του, διαθέτει πάντα και τις άπαραίτητες συστάσεις· χάρη σ’ αυτές, προσκλήθηκε, μέσω κάποιου φίλου τών Μινιόν, σέ μιá γιορτή στο Ένγκουβίλ. Ό Παριζιάνος έρωτεύτηκε σφόδρα την Καρολιν και την περιουσία της και διέβλεψε άίσιο τέλος. Μέσα σέ τρείς μήνες, χρησιμοποίησε όλα τά μέσα αποπλάνησης και στο τέλος άπήγαγε την Καρολιν. Όταν ένας οικογενειάρχης έχει κορίτσια, δέν πρέπει ν’ αφήνει να μπαίνει στο σπίτι του ένας νέος πού δέν τόν γνωρίζει καλά, όπως δέν πρέπει ν’ αφήνει δεξιά και άριστερά βιβλία ή περιοδικά πού δέν τά έχει διαβάσει πρώτα. Η άθωότητα τών κοριτσιών μοιάζει με τó γάλα, πού μπορεί να κόψει από έναν κεραυνό, από ένα δηλητηριώδες άρωμα, από τη ζέστη, από τόν πιο άσχημαντο λόγο. Μόλις ό Σάρλ Μινιόν διάβασε τó αποχαιρετιστήριο γράμμα τής μεγάλης του κόρης, έστειλε την κυρία Ντιμέ στο Παρίσι. Η οίκογένεια πρόβαλε σάν δικαιολογία την άνάγκη ενός άμεσου ταξιδιού πού είχε συστήσει ό οικογενειακός τους γιατρός, ό όποιος και ύποστήριζε αυτή τη δικαιολογία, χωρίς να μπορέσει ώστόσο να έμποδίσει τις συζητήσεις πού προκάλεσε στη Χάβρη ή ξαφνική αυτή άπουσία. «Είναι δυνατόν; Αυτό τó τόσο γερό κορίτσι, με τη σταρένια έπιδερμίδα και τά κατáμαυρα μαλλιά, να είναι φθισικό;...» «Ναί, σάς λέω. Άκουσα ότι φάνηκε άπρόσεκτη». «Ά χά!» άναφωνούσε κάποιος Βιλκέν. «Γύρισε από την ίππασία μούσκεμα

στὸν ἰδρώτα καὶ ἤπιε παγωμένο νερό. Τουλάχιστον αὐτὸ εἶπε ὁ γιατρὸς Τρουσενάρ».

Ὅταν ἐπέστρεψε ἡ κυρία Ντιμέ, οἱ συμφορὲς εἶχαν πέσει ἤδη ὅλες μαζί πάνω στὸν οἶκο Μινιὸν καὶ δὲν ἀσκολήθηκε κανεὶς πιά μὲ τὴν ἀπουσία τῆς Καρολίν, οὔτε μὲ τὴν ἐπιστροφή τῆς συζύγου τοῦ ταμιά. Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1827, οἱ ἐφημερίδες βοῦιζαν ἀπὸ τὴ δίκη τοῦ Ζορζ ντ' Ἐστουρνί, ὁ ὁποῖος καταδικάστηκε πρωτοδίκως γιὰ ἐπανειλημμένες κλοπὲς στὸ χαρτοπαίγνιο. Ὁ νεαρὸς κουρσάρος αὐτοεξορίστηκε χωρὶς νὰ νοιαστεῖ γιὰ τὴ δεσποινίδα Μινιόν, ἡ ὁποία μετὰ τὴ χρεοκοπία στὴ Χάβρη εἶχε χάσει κάθε ἀξία γι' αὐτὸν. Μέσα σὲ πολὺ μικρὸ διάστημα, ἡ Καρολίν ἔμαθε καὶ τὴν ἀνανδρὴ ἐγκατάλειψή της καὶ τὴν οἰκονομικὴ καταστροφὴ τῆς πατρικῆς ἐπιχείρησης. Γύρισε πίσω βαριά ἄρρωστη, ἐτοιμοθάνατη, καὶ ἔσβησε, λίγες μέρες ἀργότερα, στὸ Σαλέ. Ὁ θάνατός της ἔσωσε τουλάχιστον τὴν τιμὴ της. Ὁ κόσμος πίστεψε λίγο ὡς πολὺ στὴν ἀρρώστια ποὺ εἶχε προφασιστεῖ ὁ κύριος Μινιὸν ὅταν εἶχε φύγει ἡ κόρη του, καὶ στὴν ἱατρικὴ σύσταση, ποὺ εἶχε κατευθύνει, ἔλεγαν, τὴ δεσποινίδα Μινιὸν στὴ Νίκαια. Ὅσο γιὰ τὴ μητέρα, μέχρι τὴν τελευταία στιγμὴ ἤλπιζε νὰ κρατήσῃ τὴν κόρη της. Ἡ Μπεττίνα ἦταν ἡ ἀδυναμία της, ὅπως ἡ ἀδυναμία τοῦ Σάρλ ἦταν ἡ Μοντέστ. Ὑπῆρχε κάτι συγκινητικὸ σ' αὐτὲς τὶς δύο προτιμήσεις: ἡ Μπεττίνα ἦταν φτυστὴ ὁ πατέρας της καὶ ἡ Μοντέστ φτυστὴ ἡ μητέρα της. Ἐτσι, καὶ οἱ δύο γονεῖς προέκτειναν τὸν ἔρωτά τους στὰ παιδιά τους. Ἡ Καρολίν, κόρη τῆς Προβηγίας, εἶχε πάρει ἀπὸ τὸν πατέρα της καὶ τὰ πανέμορφα κορακιάτα μαλλιά ποὺ θαυμάζουμε στὶς γυναῖκες τοῦ Νότου, καὶ τὰ καστανὰ ἀμυ-

γδαλωτά μάτια πού ἔλαμπαν σὰν ἀστέρια, καὶ τὴ σταράτη ἐπιδερμίδα πού χρύσιζε σὰν ὥριμο φρούτο, τὸ σφριγηλὸ πόδι καὶ τὴ σπανιόλικη τάλια πού ἔκανε τὰ μεσοφόρια νὰ σχίζονται. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴ μητέρα καμάρωναν γιὰ τὴν ἀντίθεση πού ὑπῆρχε ἀνάμεσα στὶς δυὸ ἀδελφές. «Ἐνα ἀγγελούδι κι ἓνα διαβολάκι», ἔλεγαν καλοσυνάτα, χωρὶς νὰ ξέρουν πόσο προφητικὰ ἦταν τὰ λόγια τους.

Ὅστερα ἀπὸ ἓναν μῆνα, πού τὸν πέρασε κλεισμένη στὸ δωμάτιό της κλαίγοντας καὶ μὴ θέλοντας νὰ δεῖ κανέναν, ἡ ἄμοιρη Γερμανίδα βγῆκε μὲ τὰ μάτια ἀσθενικά. Προτοῦ χάσει τελείως τὴν ὄρασή της, πῆγε νὰ δεῖ τὸν τάφο τῆς Καρολὶν παρὰ τὶς ἀντίθετες συμβουλές ὅλων τῶν φίλων της. Ἡ τελευταία ἐκείνη εἰκόνα ἔμεινε χαραγμένη μὲ χρώματα μέσα στὸ σκοτάδι της, σὰν τὸ κόκκινο φάσμα τοῦ τελευταίου ἰδωμένου ἀντικειμένου, πού συνεχίζει νὰ λάμπει ὅταν κλείνεις τὰ μάτια στὸ δυνατό φῶς τῆς ἡμέρας. Ἡ τρομερὴ καὶ διπλὴ αὐτὴ συμφορὰ, πού ἄφησε τὴ Μινιὸν μοναχοπαίδι χωρὶς νὰ τὸ ξέρει ὁ πατέρας της, ἔκανε τὸν Ντιμέ ὅχι ἀπλῶς πιὸ ἀφοσιωμένο, ἀλλὰ καὶ πιὸ φοβισμένο, ἀπ' ὅσο ἦταν μέχρι τότε. Ἡ δανεικὴ μητρικὴ ἀγάπη τῆς κυρίας Ντιμέ, πού ἦταν τρελὴ καὶ παλαβὴ μὲ τὴ Μοντέστ ὅπως ὅλες οἱ γυναῖκες πού δὲν ἔχουν δικὰ τους παιδιά, ἔγινε ἀσφυκτικὴ, ἀν καὶ δὲν ἀψήφουσε τίς προσταγές τοῦ συζύγου της, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐπιφυλακτικὸς μὲ τίς γυναικεῖες φιλίες. «Ἄν ποτὲ κάποιος ἄντρας, ὅσων χρόνων κι ἂν εἶναι καὶ σὲ ὅποια τάξη κι ἂν ἀνήκει», τῆς εἶχε πεῖ ὁ Ντιμέ, «μιλήσει στὴ Μοντέστ, τὴν κρυφοκοιτάξει, τῆς κάνει τὰ γλυκὰ μάτια, θὰ πεθάνει, θὰ τοῦ τινάξω τὰ μυαλὰ στὸν ἄερα

καὶ μετὰ θὰ παρουσιαστῶ στὸν βασιλικὸ εἰσαγγελέα, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ θάνατός μου ἴσως τὴ σώσει. Ἄν δὲν θές, λοιπόν, νὰ μὲ δεῖς καρατομημένο, φρόντισε νὰ εἶσαι συνέχεια κοντὰ τῆς στὸ πόδι μου, τὶς ὥρες ποὺ ἐγὼ θὰ βρίσκομαι στὴν πόλη».

Τὰ τρία τελευταῖα χρόνια, ὁ Ντιμέ ἐπιθεωροῦσε τὰ ὄπλα του κάθε βράδυ. Ἐμοιαζε νὰ ἔχει συμπεριλάβει στὸν ὄρκο του καὶ τὰ δυὸ σκυλιὰ τῶν Πυρηναίων, δύο ζῶα τετραπέρατα· τὸ ἓνα κοιμόταν μέσα καὶ τὸ ἄλλο σ' ἓνα σπιτάκι ἀπ' ὅπου δὲν ἔβγαινε καθόλου, οὔτε γάβγιζε· οὐαὶ κι ἀλίμονο ὅμως σὲ ὅποιονδήποτε θὰ ἄρπαζαν μὲ τὰ σαγόνια τους τὰ δυὸ σκυλιά.

9.

Μία ὑποψία

Μποροῦμε τώρα νὰ φανταστοῦμε τὴ ζωὴ ποὺ ἔκαναν στὸ Σαλὲ ἡ μητέρα καὶ ἡ κόρη. Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Λατουρνέλ, συχνὰ μὲ τὴ συνοδεία καὶ τοῦ Γκομπανέμ, πήγαιναν σχεδὸν κάθε βραδὺ νὰ κρατήσουν συντροφιά στοὺς φίλους τους καὶ νὰ παίξουν οὐίστ. Ἡ συζήτηση περιστρεφόταν γύρω ἀπὸ τὶς δουλειές στὴ Χάβρη καὶ τὰ διάφορα μικροσυμβάντα τῆς ζωῆς στὴν ἐπαρχία. Χώριζαν γύρω στὶς ἐννιά μὲ δέκα τὸ βράδυ. Ὑστερα ἡ Μοντέστ βοήθοῦσε τὴ μητέρα τῆς νὰ πλαγιαίνει, ἔκαναν τὴν προσευχή τους μαζί, κουβέντιαζαν γιὰ τὶς ἐλπίδες τους, μιλοῦσαν γιὰ τὸν ἀγαπημένο ταξιδιώτη. Τέλος, ἡ κοπέλα ἀσπαζόταν τὴ μητέρα τῆς καὶ στὶς δέκα ἡ ὥρα ἀποσυρόταν στὸ δωμάτιό τῆς. Τὴν ἄλλη μέρα, ἡ Μοντέστ

βοηθοῦσε τὴ μητέρα της νὰ σηκωθεῖ μὲ τὴν ἴδια φροντίδα, τὶς ἴδιες προσευχές, τὶς ἴδιες κουβέντες. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἡ μητέρα της ἔχασε μίαν ἀπὸ τὶς αἰσθήσεις της καὶ ὑπέφερε ἀπὸ τὴν τρομερὴ αὐτὴ ἀναπηρία, ἡ Μοντέστ εἶχε γίνει, κι αὐτὸ πρὸς τιμὴν της, ἡ καμαριέρα της καὶ τὴν περιποιόταν μὲ τὴν ἴδια πάντα σχολαστικότητα, χωρὶς ποτὲ νὰ βαρυγγωμάει ἢ νὰ βαριέται. Ἐδειχνε τὴν ἴδια πάντοτε ἀπέραντη στοργὴ καὶ μιὰ τρυφερότητα ποὺ σπάνια συναντᾶμε στὶς νέες κοπέλες καὶ ποὺ τὴν ἀναγνώριζαν καὶ τὴν ἐκτιμοῦσαν ὅλοι ὅσοι ἦταν μάρτυρες ἐκείνης τῆς ἀγάπης. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Μοντέστ ἦταν γιὰ τὴν οἰκογένεια Λατουρνέλ, γιὰ τὸν κύριο καὶ τὴν κυρία Ντιμέ, τὸ διαμάντι ἡθικῆς ποὺ ξέρετε. Ἀνάμεσα στὸ μεσημεριανὸ καὶ τὸ βραδινὸ φαγητό, ἡ κυρία Μινιὸν καὶ ἡ κυρία Ντιμέ ἔκαναν, ὅταν εἶχε ἥλιο, ἕναν μικρὸ περίπατο μέχρι τὴν ἀκροθαλασσιὰ· μαζὶ τοὺς πῆγαινε καὶ ἡ Μοντέστ, γιατί ἡ καημένη ἡ τυφλὴ χρειαζόταν δύο ἄτομα νὰ τὴν ὑποστηρίζουν.

Ἐναν μῆνα πρὶν ἀπὸ τὴ σκηνὴ στὴν ὁποία αὐτὴ ἐδῶ ἡ ἐξήγησις ἀποτελεῖ παρένθεση, ἡ κυρία Μινιὸν εἶχε κάνει ἕνα μικρὸ συμβούλιο μαζὶ μὲ τοὺς μοναδικοὺς φίλους της, τὴν κυρία Λατουρνέλ, τὸν συμβολαιογράφον καὶ τὸν Ντιμέ, ὅση ὥρα ἡ κυρία Ντιμέ εἶχε πάρει τὴ Μοντέστ γιὰ ἕναν μακρινὸ περίπατο. «Ἀκοῦστε, φίλοι μου», εἶχε πεῖ ἡ τυφλή, «ἡ κόρη μου κάποιον ἀγαπάει, τὸ αἰσθάνομαι, τὸ βλέπω... Μιὰ παράξενη ἐξέγερσις γίνεται μέσα της, ἀπορωῶ πῶς δὲν τὸ ἔχετε ἀντιληφθεῖ κι ἐσεῖς...» «Ποιὸς μασκαράς τόλμησε!» ἀναφώνησε ὁ ὑπολοχαγός. «Μὴ μὲ διακόπτετε, Ντιμέ. Τοὺς τελευταίους δύο μῆνες, ἡ Μοντέστ περιποιεῖται πολὺ τὸν ἑαυτὸ της, λὲς καὶ πρό-

κειται νὰ βγεῖ ραντεβού. Ἔχει γίνεи πάρα πολὺ ἀπαιτητικὴ μὲ τὰ παπούτσια της, θέλει νὰ ἀναδεικνύουν τὸ πόδι της κι ὅλο γκρινιάζει στὴν κυρία Γκομπέ, τὴν τσαγκάρισσα. Τὸ ἴδιο καὶ στὴ μοδίστρα της. Καὶ κάποιες μέρες, ἡ καημένη ἡ μικρὴ μου εἶναι σκυθρωπὴ καὶ μὲ τὴν προσοχὴ της τεταμένη σὰν νὰ περιμένει κάποιον· ὁ τόνος τῆς φωνῆς της γίνεται πιὸ κοφτός, λὲς καί, ὅταν τὴ ρωτᾷς κάτι, ἀναστατώνεις τὴν προσδοκία της, τοὺς κρυφοὺς λογισμοὺς της... Κι ἂν τύχει νὰ ἔρθει αὐτὸς ποὺ περιμένει...» «Ποῖός εἶναι, ὁ παλιομασκαράς;» «Καθίστε, Ντιμέ», τοῦ εἶπε ἡ τυφλὴ. «Τότε, ἡ Μοντέστ μου ξαναβρίσκει τὸ κέφι της. Ἄ! Τό κέφι αὐτὸ ἐσεῖς δὲν τὸ βλέπετε, δὲν πιάνετε αὐτὲς τὶς ἀποχρώσεις, εἶναι ὑπερβολικὰ λεπτὲς γιὰ μάτια ποὺ τὴ φύση μόνο βλέπουν. Ὅχι, ἡ εὐθυμία της προδίδεται ἀπὸ τὶς νότες τῆς φωνῆς της, ἀπὸ τόνους ποὺ ἐγὼ τοὺς συλλαμβάνω καὶ μπορῶ νὰ τοὺς ἐξηγήσω. Ἡ Μοντέστ, ἀντὶ νὰ μένει καθισμένη στὴ θέση της καὶ σκεπτικὴ, δείχνει ὑπερβολικὴ ἐνεργητικότητα μὲ σπασμωδικὰς κινήσεις... Εἶναι εὐτυχισμένη, πῶς νὰ τὸ πῶ! Ἀκόμη καὶ στίς σκέψεις ποὺ ἐκφράζει, ὑπάρχει μιὰ ἰδιαίτερη χάρη. Ἄ, φίλοι μου, εἶμαι σὲ θέση νὰ ἀναγνωρίζω τὴν εὐτυχία ἐξίσου καλὰ μὲ τὴ δυστυχία... Ἀπὸ τὸ φιλὶ ποὺ μοῦ δίνει ἡ καλὴ μου ἡ Μοντέστ, καταλαβαίνω τί γίνεται μέσα της: ἂν ἔχει λάβει αὐτὸ ποὺ περιμένει ἢ ἂν ἀνησυχεῖ. Ὑπάρχουν πολλὰ ἀποχρώσεις στὰ φιλιὰ, ἀκόμη καὶ σ' αὐτὰ ποὺ δίνει μιὰ ἀθώα κόρη, γιατί ἡ Μοντέστ εἶναι ἡ ἀθώοτητα προσωποποιημένη, ἀλλὰ μιὰ ἀθώοτητα ποὺ γνωρίζει πολλά. Μπορεῖ νὰ εἶμαι τυφλὴ, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη μου βλέπει πολὺ καθαρά, καὶ ἀναθέτω σὲ ὅλους σας τὴν ἀποστολὴ νὰ προσέχετε τὴν κόρη μου».

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή καὶ μετὰ ὅλοι τους, ὁ Ντιμέ ἐν ἐξάλλω καταστάσει, ὁ συμβολαιογράφος σὰν ἄνθρωπος ποὺ θέλει νὰ βρεῖ τὴ λύση ἐνὸς αἰνίγματος, ἡ κυρία Λατουρνέλ ὡς ἐξαπατημένη συνοδὸς καὶ ἡ κυρία Ντιμέ συμμεριζόμενη τοὺς φόβους τοῦ συζύγου της, ὅλοι βάλθηκαν νὰ κατασκοπεύουν τὴ Μοντέστ. Δὲν τὴν ἄφηναν ἀπὸ τὰ μάτια τους οὔτε στιγμή. Ὁ Ντιμέ περνοῦσε τὶς νύχτες κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρό της, τυλιγμένος στὸν μανδύα του σὰν ζηλιάρης Ἰσπανός. Ὅμως, παρ' ὅλη τὴ στρατιωτικὴ του διορατικότητά, δὲν μπόρεσε νὰ ἀντιληφθεῖ κανένα ἐνοχοποιητικὸ σημάδι. Ἡ δεσποινὶς Μοντέστ δὲν εἶχε δεῖ κανέναν, δὲν εἶχε λάβει οὔτε στείλει τὸ παραμικρὸ σινιάλο — ἐκτὸς πιά κι ἂν εἶχε ἐρωτευτεῖ τὰ ἀηδόνια τοῦ ἀρκου Βιλκὲν ἢ κάποιον πρίγκιπα Λιτέν.¹⁹ Ἡ κυρία Ντιμέ, ποὺ δὲν πῆγαινε νὰ πλαγιάσει ἂν δὲν ἔβλεπε πρῶτα τὴ Μοντέστ νὰ κοιμᾶται, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Σαλὲ ἐπιθεωροῦσε μὲ τὸ βλέμμα τοὺς δρόμους, μὲ μιὰ προσοχὴ ἐξίσου τεταμένη μὲ τοῦ συζύγου της. Ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν τεσσάρων ἐκείνων ἄγρυπνων φρουρῶν, τὸ ἄμεμπτο κορίτσι, ποὺ ἡ παραμικρὴ του κίνηση γινόταν ἀντικείμενο μελέτης καὶ ἀνάλυσης, ἀποδείχτηκε ἀπόλυτα ἄθῳ σὲ σχέση μὲ ὅποιαδήποτε ἐγκληματικὴ συναναστροφή, καὶ οἱ φίλοι τῆς οἰκογένειας κατέληξαν ὅτι ἡ κυρία Μινιὸν ἀνησυχοῦσε ὑπὲρ τὸ δέον τόσο ὥστε νὰ

19. *Λιτέν*: *Lutin* στὰ γαλλικά, ποὺ θὰ τὸ μεταφράζαμε ὡς «ἀερικό», «ξωτικό», εἶναι ἓνα πλάσμα βγαλμένο ἀπὸ τὴ γαλλικὴ λαϊκὴ παράδοση. Τὰ ξωτικά αὐτὰ ἐμφανίζονται στὴ λογοτεχνία ἤδη ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα καὶ περιγράφονται σὰν πλάσματα πολὺ μικρὸσωμα, ἄστεϊα καὶ σκανταλιάρικα, ἄλλοτε καλόβουλα καὶ ἄλλοτε μοχθηρά.

Αναζητήστε το [εδώ](#)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

www.gutenbergbooks.gr

 [/gutenbergbooks](https://www.facebook.com/gutenbergbooks)